

Från år 1925-26.

Soldaten Karl Söderström med sin Anna på torptrappan
år 1938

Avskrift

av brev från Helge Söderström, Linköping.
son till siste soldaten på roten 145 Dragsta (Dragsta)
Carl Gustaf Söderström, Falls soldattorp i Björkvik.

*Indelat
13.3.21 ankom 8.4.21*

Min farfar hette Wiss, men fick soldatnamnet Nordqvist. (ansl. d. nr 120 1876-1901)
Han bodde vid Gröndalen under Danbyholm eller Sarpetorp.
Hade i första giftet 5 barn Karl Gustav, (min far), dottern
Elin, Alfred, Hjalmar och Werner.

Känner inte till hur många barn det var i andra giftet, då
vi inte umgicks med hans andra familj på grund av osämja
mellan min far och farfar.

Farfar var i många år auktionsropare åt Österberg i Mjälнас.
Vet inte när han slutade som indelt soldat. 14/10 1901

Min far blev antagen som indelt soldat hösten 1897 enligt
kontraktet och fick soldatnamnet Söderström (föret Nordqvist).

Jag tror dom flyttade till soldattorpet våren -98 eller 1900.
Soldattorpet låg mellan Fall och Grova gårdar, men var avdelat
från Fall.

Soldattorpet hade en areal av 9 tunnland, 4½ åker, resten
hagmark.

När stugan byggdes vet jag inte, den var timrad och brann
ner i januari 1918. En ny stuga byggdes på våren och sommaren
1918, vi flyttade in på hösten.

Min mor hette Anna Lovisa (Gustavsson) och var från Lövsta-
stugan, som nu bebos av mors brorsbarn.

I soldattorpet föddes följande barn:

Emil 1900, död 1902

Ebba 1904, bor nu i Eskilstuna, efternamn Flink

Ingeborg 1906, död samma år

Helmer 1908, död 1948 i en militärolyckshändelse

Herbert 1910, bor i Stockholm

Helge 1912, bor i Linköping

Holger 1917, bor i Eskilstuna

Far var född i maj 1880, död i oktober 1952

Mor var född i maj 1879, död " 1959

Far arbetade i skogen på vintern och i ångsågen vid Fall
(nere vid sjön Viggaren) på för- och eftersommar, torpet
sköttes på kvällar och div. håldagar.

Jorden var mycket bördig och välskött och gav fina skördar,
2 kor, kalv, gris och höns fanns.

And 9/4

Det fanns alltid mat för oss alla genom klok hushållning av far och mor.

Ved till husbehov fanns i överflöd i skogen i form av grenar och toppar som togs rätt på och kördes hem, dessutom ved från Roten.

Av kontraktet framgår ej att Sättra gård var birote, men Dragsta var huvudrote, Fall och Sättra birotar.

Dragare för torpets skötsel fick vi från Fall. Vart 3:je år (tror jag) var det besiktning av torpets byggnader, (stuga, ladugård, loge) samt åker och äng.

En kapten från I 10 utförde besiktningen och brister på byggnader fick åtgärdas av Roten.

Rapport över besiktningen delgavs Roten.

Vi barn gick i Tegnebols skola, lärare var Karl och Emma Hellman.

Närmaste handelsbod var Österlunds i Glindran eller Anderssons i Tegnefors.

Vi fick hjälpa till med alla sysslor på torpet, i skogen, i sågen och vid gårdarna Grova och Fall under skördetid.

Och livet på torpet var precis som i Vilhelm Mobergs bok "Raskens". Mor läste den och intygade att allt var riktigt utom att soldaten var onykter, det var aldrig far.

Men vi barn fick en god uppfostran i kunskap, arbete och rättvisa. Far och mor slog vakt om hemmet och barnen.

Far gjorde 1 månads tjänstgöring varje år vid I 10 i Strängnäs, I 10 låg tidigare i Malmköping (Malmahed), som arrende för soldattorpet gentemot kronan.

Det var mycket viktigt med denna tjänstgöring för fars del, han levde länge på detta, att träffa andra indelta och även befälet som redan som Kadetter sett dessa gamla soldater som till slut blev en ära för det kompani de tillhörde.

De var ju pålitliga, arbetsamma och skötsamma och ståtliga krigare.

Jag kommer ihåg en kapten som hette von Hejne, han var hemma vid ett par tillfällen och utförde besiktning och då skulle soldaten ta emot i uniform, göra ställningssteg och lämna av till kaptenen.

Därefter var det kaffe och genomgång av dagens arbete, därefter syn och besiktning, och anteckningar.
När kapten åkt hem återgick allt till det gamla vardagliga livet.

Jag har ett negativ på torpet, taget från hagen åt sågen och mot norr. Nu har jag ordnat fram fotografier på både torpet och familjen. Artalen kanske inte stämmer precis, men det kan inte skilja så mycket.

Ant 2/4

Kortet på soldattorpet är taget omkring 1940.
Det var en röd stuga med vita knutar. Trädet framför är
ett äppelträd.
Det högsta trädet till höger är en asp, träden mellan
aspen och stugan är körsbärs- och klarbärsträd.

Trädet bakom stugan är en björk, rött tegeltak.
Till höger om stugan är en syrenhäck, övriga träd är björk
och tall.

Hoppas att jag genom dessa rader har gett en liten bild
av torpet, folket där och livet i helg och söcken, hur
dagar, månader och år förflöt i lugn och arbetsam tillvaro.

Det är så många minnen förknippade med ens barndomshem,
stenar, stigar, träd, buskar, kärr, sjön, ladugård, loge,
uthus, boningshus samt åker och äng, att man ännu har för-
mågan att minnas och se allt det vackra som har passerat
revy i ens liv.

Med vänlig hälsning

Helge Söderström

KONTRAKT.

Emellan Rotehållare för Roten N:o 145 Dragsta
Kompani af N:o 10 Kongl. Södermanlands Regemente

vid och om har till soldat för samma Rote kommer att antagas:
Lif
Jordbruksarbetaren Carl Gustaf Nordqvist

1.o. I handpenning betalar Roten genast efter antagandet Tio Kronor.
2.o. I lega lemna Roten Enhundra / 100 Kronor, hvilka penningar till Soldaten utbetalas femtio Kronor vid antagandet och återstoden femtio Kronor då Soldaten vid nästkommande generalmönstring blifvit approberad.

3.o. Soldattorpet, sådant det nu finnes och med all af ålder dertill hörande jord, öfverlemnas till Soldaten att tillträda i tid, som af författningarne bestämmes.

4.o. I hemkall lemna Roten årligen till Soldaten före Thomæ-dag, uti fullkomligt ren och strid säd, 130 kg. Spannemål, bestående af Råg och till upfodring af Soldatens kreatur kg. godt och välberedd Hø, samt 340 kg. Råghalm.

5.o. Till vedbrand har Soldaten att af Roten årligen den 14 Mars för det kommande året utbekomma 1540 kub.m. Ved samt Ris och Stubbar efter behof, samt till underhåll af Soldattorpets gärdesgårdar gårdsfång efter behof, hvilken utsyning af Soldaten Roten upphugges, och lemna Roten dragare till det utsynade virkets hemforsling.

6.o. Soldaten erhåller å Rotens mark och i närheten af Soldattorpet tillräckligt beté årligen för 2 Kor Kalf samt 4 Får med Lam. Torpets hage

7.o. 4 st. kvarnskjutsar med enbet lemnas årligen af Roten vid tillsägelse.

8.o. Årliga lönen lemnas enligt författningarne, med 2 kronor hvilka insättes i sparbankens Erforderliga dragare med redskap till torpets skötsel lemnas af Roten, men då Soldaten är kommanderad skall torpet ordentligt skötas genom Rotens försorg, utan omkostnad för Soldaten.

9.o. Roten afsäger sig rättigheten att af Soldaten fordra ersättning för Mötespassevolancen, i händelse den samma uti en framtid skulle komma att utgå.

10.o. Roten förbinder sig att årligen före den 1 Februari, så länge Soldaten tjänar vid Kompaniet, uti Postsparbanken genom Kompani-Chefen insätta fem Kronor, hvilka medel af Soldaten ej få uttagas förr än efter afskedet.

12.o. Skulle Soldaten för vanfrejd, eller på annat sätt, genom eget förvållande komma att utur Regimentets rullor afföras, förbehåller Roten sig att af Soldaten utkräfvat ersättning för utbetald lega, beräknadt för den tid som brister uti uppnådda 25 tjänsteår, äfvensom att återfå de af Roten i Postsparbanken insatte medel.

Dragsta den 30 Sept 18 97

för 3/4 mtl Dragsta
för 1 mtl J. Osterberg
F. Enhorn

för mtl
för mtl
för mtl

Rotehållare.

6:o. Soldaten erhåller å Rotens mark och i närheten af Soldattorpet tillräckligt bete arligen för

Kalf samt för Får med Lam.

Torpets hage

7:o. 4 st. kvarnskjutrar med enbet lemnas årligen af Roten vid tillsägelse.

8:o. Årliga lönen lemnas enligt författningarne, med ~~beräkning af Rotens hage~~ *2 kronor hvilka insättes i sparbanken*

Erforderliga dragare med redskap till torpets skötsel lemnas af Roten, men då Soldaten är kommanderad

skall torpet ordentligt skötas genom Rotens försorg, utan omkostnad för Soldaten.

10:o. Roten afsäger sig rättigheten att af Soldaten fordra ersättning för Mötespassevolancen, i händelse den samma uti en framtid skulle komma att utgå.

9. Roten förbinder sig att årligen före den 1 Februari, så länge Soldaten tjänar vid Kompaniet, uti Postsparbanken genom Kompani-Chefen insätta *fyra* Kronor, hvilka medel af Soldaten ej få uttagas förr än efter afskedet.

12:o. Skulle Soldaten för vanfrejd, eller på annat sätt, genom eget förvållande komma att utur Regimentets rullor afföras, förbehåller Roten sig att af Soldaten utkräva ersättning för utbetald lega, beräknadt för den tid som brister uti uppnådda 25 tjänsteår, äfvensom att återfå de af Roten i Postsparbanken insatte medel.

Dragsta den *30 Sept.* 18 *97*

för *3/4* mtl *Dragsta*
för *1* mtl *J. Osterberg*
F. Enhorning

för mtl
för mtl
för mtl

Rotehållare.

Med förestående kontrakt förklarar jag mig till alla delar nöjd och förbinder mig att på deruti föreskrifne vilkor tjena som soldat för ofvannämnda Rote; hvarjemte jag förbinder mig att genom Kompani-Chefen ärligen insätta i Postsparbanken af lösen för Kronotunnan *14* Kronor, i öfverenstämmelse med Kongl. Kungörelsen den 9 November 1871, och erkänner jag mig hafva vid uppvisandet för Kompani-Chefen blifvit underrättad om vilkoren för underhållet af de s. k. småpersedlarne, äfvensom om sättet för kronotunnolösens utbekommande. Som ofvan.

Gust. Gustaf Nordqvist

På utgång närvarande vittnen:

J. A. Carlsson
Grönhållare

H. A. Andersson
Sergent

"Nää, di dar` man har haft, di vill en inte ha tebaka.."

Indelte soldaten, 69årige K.G.Söderström, från Björkvik sitter i yrkeskompaniets logement på P 3 i Strängnäs och berättar gamla minnen från Malma Hed och manövrer uppåt landet. I ovanstående replik summerar han ihop sina erfarenheter. Ja, kring sekelskiftet var det ofta ett tungt jobb att fullgöra knektekontraktet. Befälet svor och skrek och det var inget latmansgöra att marschera 5 mil om dan i lervälling med 30 kilos packning. Och lerigt var det alltid. Med maten blev det si och så. "Nää, dä ä allt bättre nu".

Men hur det nu är så blir det mest skratt, när Söderström ska berätta om gamla tider. Han är skojfrisk och har glimten i ögat, de glada minnena försonar så mycket. Och på P 3, där han i dagarna gör sitt årliga möte tillsammans med fyra kamrater, trivs både han och de andra. De fem sitter här och pratar om hur man har det nu, det kan inte jämföras med förr.

-Ock, ock, maten ä en hel annan, återtär Söderström. När ja började åt vi två å två ur samma skål å ja hade en mitt emot mej, som hade långa mustascher, som hängde neråt, han såg ut som en lessen gris i ansiktet, å mustascherna sörpla han me i soppan. Ärterna va bäst, annars va dä sluring, grönsvanssoppa kalla vi`n, ock ock... Å så vägglusakrämen, den skulle föreställa havregrynsgröt. Cigarett? Nä, tack, ja tar snus, de ä inte så eldfarligt...

Söderström är fjärde generationen vid I 10. Farfarsfar hette ~~Bång~~ ^{Skita}, han blev indelt soldat 1834, så kom farfar, som hette Wiss och så fadern, som tog namnet Nordquist. Av sonen blev det Söderström, man måste byta namn, det fick inte finnas två med samma namn vid regementet. Så nog har han anor.

Halva mötet har de fem kvar nu, sen vänder var och en till sitt igen, torpen och ägorna väntar. Men man hoppas få ses igen till nästa möte, friska upp gamla minnen. Pojken sitter kvar i soldaterna, alldeles för spänstiga att kallas gubbar.

Ja, vi som ä kvar trivs bra ihop. Det är Söderström som för ordet igen. Förr va dä lite för supigt på sina håll. Somliga, di tog sej en jäkel så stortårna vissna! Historier? Ja, ja minns en manöver i Närke, de va i början av seklet, då en gumma en kväll mötte oss på vägen me ett helt lass me korv å smörgåsar. Men ho va för dyr å de sa vi åt henne. Å då blev vi kallade bonnknektar å bonnbeväringar. De va som å slå peppar i ögon på en. En beväring slet åt sej en korv å försvann å då svor gumman å

levde som en hel krutfabrik. Ja ba å få låna hennes lykta för
å jaga han me korven å de fick ja. Men ja släckte lyktan å sen
försvann hela lasset...

